
Beloning en kwaliteit van leraren

- **Oratie 6 juni 2014 aan de Universiteit van Tilburg**
- **Artikel ESB over uitruil kwantiteit en kwaliteit**
- **Bijdrage aan CAOP-boek over kwaliteit van ambtenaren, over selectie**

Onderwerpen

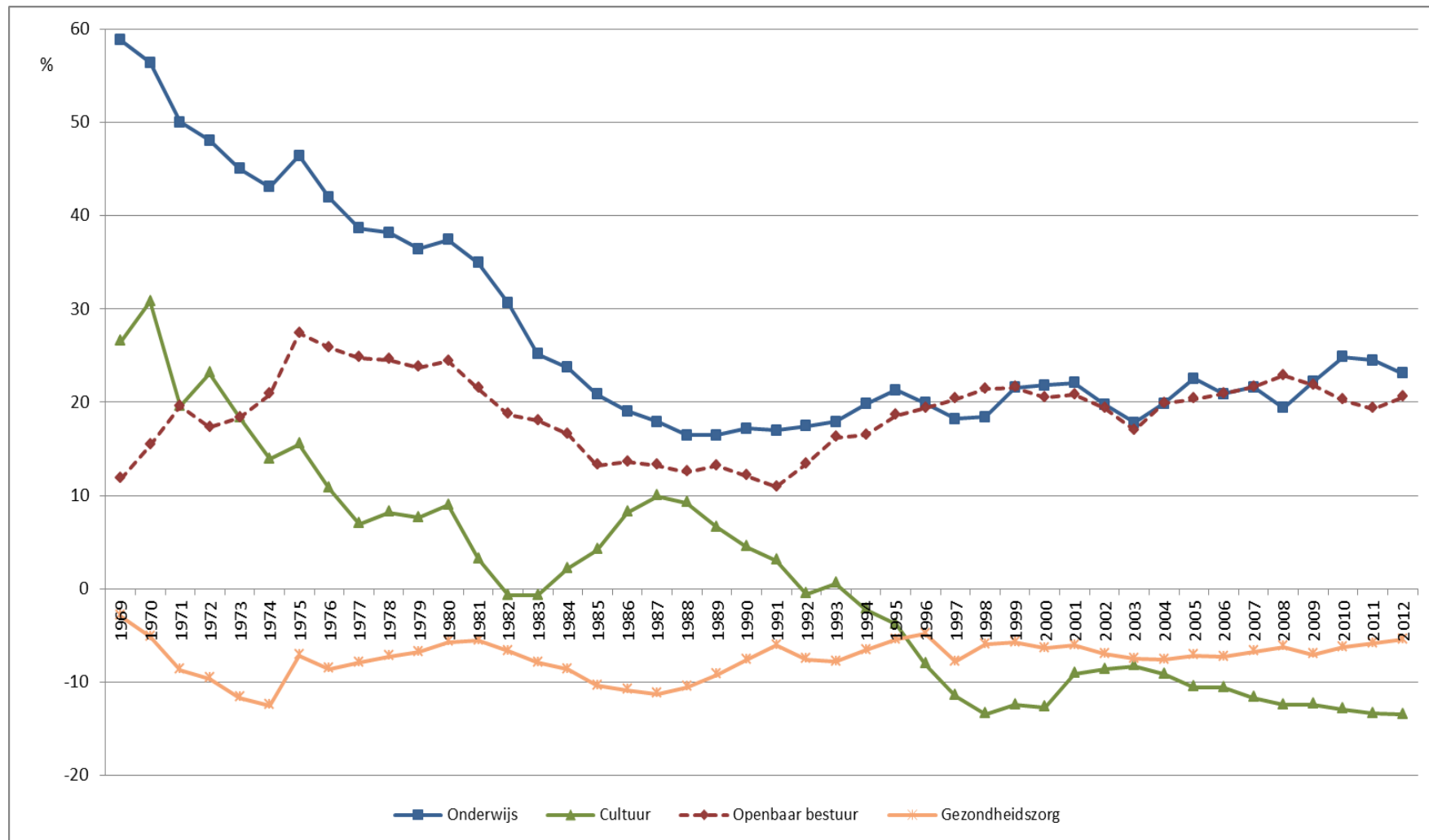
- 1. Beloning van leraren**
- 2. Relatie met kwaliteit en selectie van leraren**
- 3. Investeren in leraren en beter personeelsbeleid**

Beloning van leraren

- **Hoogte en kwaliteit van arbeidsaanbod van leraren hangt af van beloning**
- **Sterke afname van $> 40\%$ van het uurloon ten opzichte van het gemiddelde in Nederland tussen 1969 en 1990**

Beloningsverschil per gewerkt uur voor de onderwijssector en drie andere sectoren t.o.v. gemiddelde in Nederland

CAOP

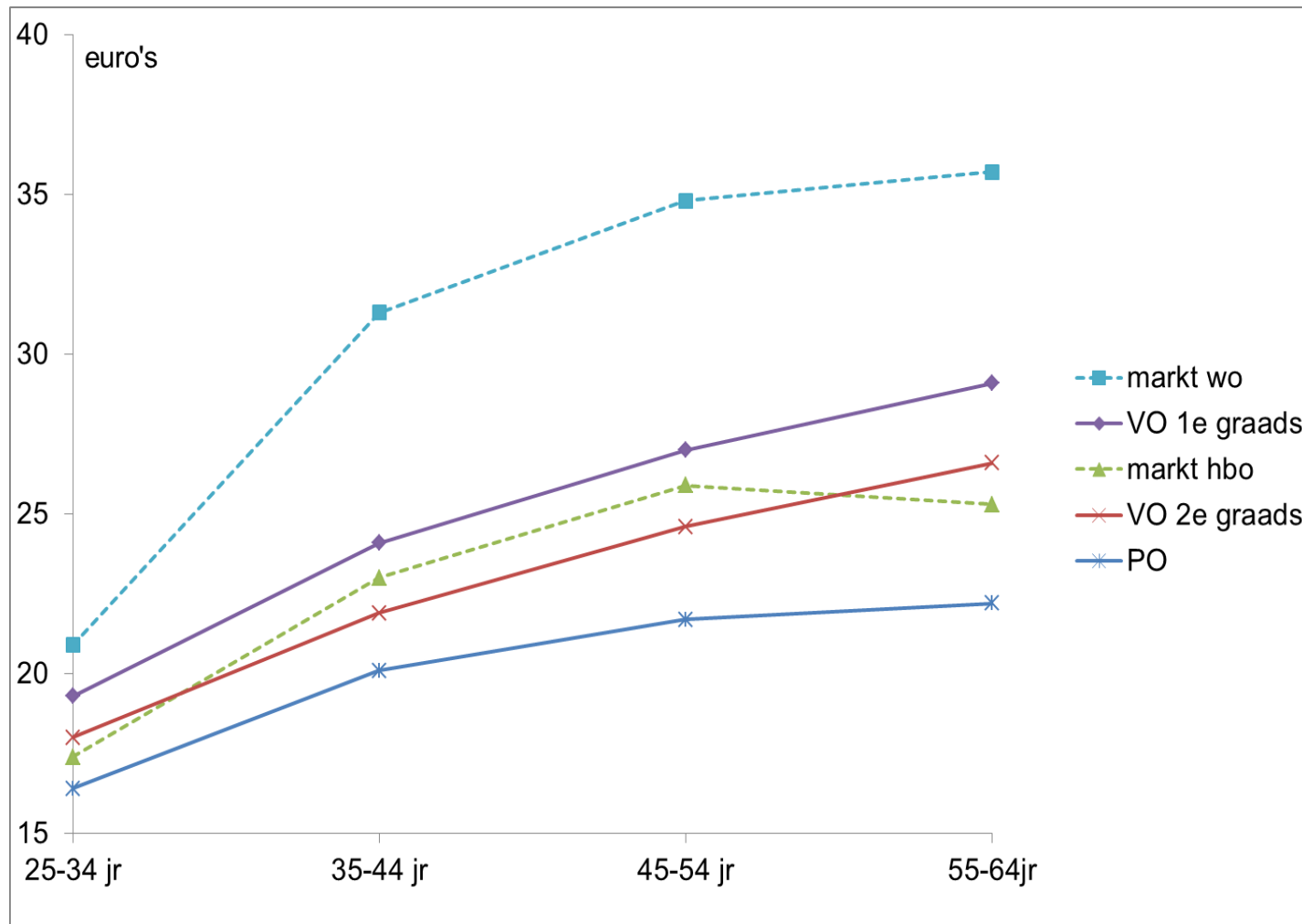
Beloning en aanbod van leraren

- Crisis
- Bezuinigingen
- Lagere lerarensalarissen
- Lager arbeidsaanbod van leraren
- Tekorten aan leraren als economie aantrekt

Onderwijsarbeidsmarkt is gesloten

- **Sterke 1-op-1 relatie tussen opleiding en beroep: hoger risico op ‘varkenscyclus’**
- **Beperkte mobiliteit met andere segmenten**
- **Risico op afwijkende beloningsverhoudingen**
- **Telkens weer tekorten bij aantrekkende economie en arbeidsmarkt**
- **Uitruil kwantiteit en kwaliteit als aanpassingsmechanisme, o.a. onbevoegde leraren**

Bruto uurloon van leraren, en hbo'ers en wo'ers in de marktsector, 2008-2009

Achterstand in gecorrigeerde bruto uurlonen van leraren, 2008-2009

- **PO:** 5% lager loon na 35^e jaar
- **VO 2^e gr.:** 5-10% hoger loon <35 en >54^e jr.
- **VO 1^e gr.:** 20% lager loon na 35^e jaar
- **Verslechtering t.o.v. marktsector na 2009**

Beloning en kwaliteit leraren

- **Productiviteit**
 - **Kwaliteit van leraren t.o.v. loonkosten**
 - **Leerlingprestaties t.o.v. loonkosten**
- **Bij stijging van de lonen zou verbetering van onderwijs aantoonbaar moeten zijn (maar let op Wet van Baumol)**

CAOP

Beloning en kwaliteit leraren

- **Hogere beloning → betere leraren**
- **“If you pay peanuts do you get monkeys?”**
→ **Yes**
- **Effecten op de korte en lange termijn**

Vb. maatregelen kwaliteitsverbetering

- Invoering van entreetoetsen voor geschiedenis, aardrijkskunde en natuur & techniek, en de toetsen op de kennisbasis (i.e. uitstroomniveau)
- Verhoging van het aandeel masters onder de leraren tussen 2013 en 2020 van 37 naar 60% in het vo en van 18 naar 33% in het po
- Strikte bevoegdheidseisen: binnen enkele jaren moeten alle leraren bevoegd zijn voor het vak waarin ze lesgeven

Risico's

- **Hogere eisen voor studenten tot inperking aanbod: tekorten (vgl. eerder daling pabo-studenten)**
- **Ook strikte bevoegdheidseisen leiden tot inperking aanbod (belangrijk aanpassingsmechanisme voor scholen!)**
- **Als beloning onvoldoende marktconform is het erg moeilijk om meer masters aan te kunnen trekken en te behouden**

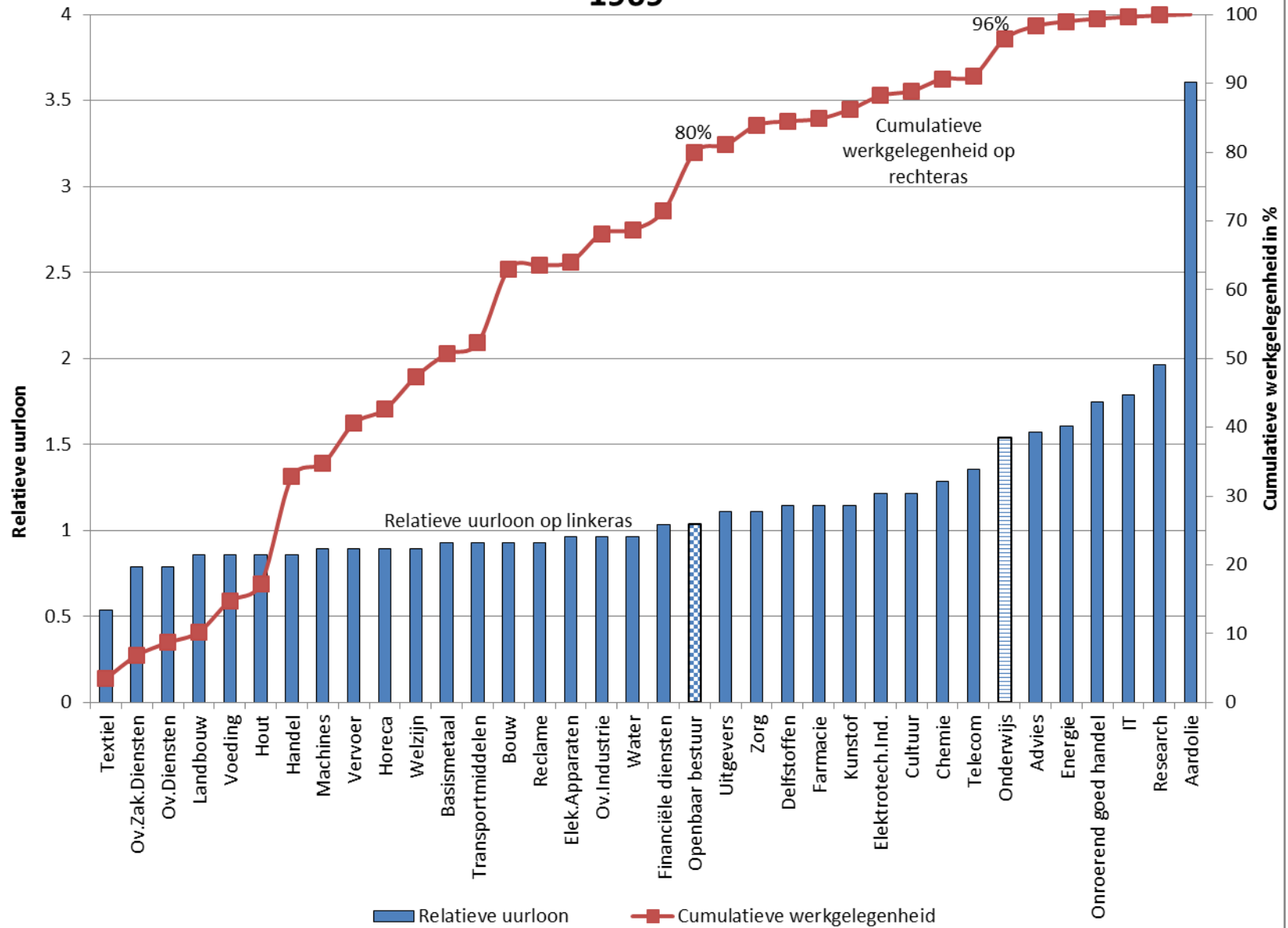
Dit alles maakt de vacaturevervulling veel moeilijker voor scholen

Selectie door beloning

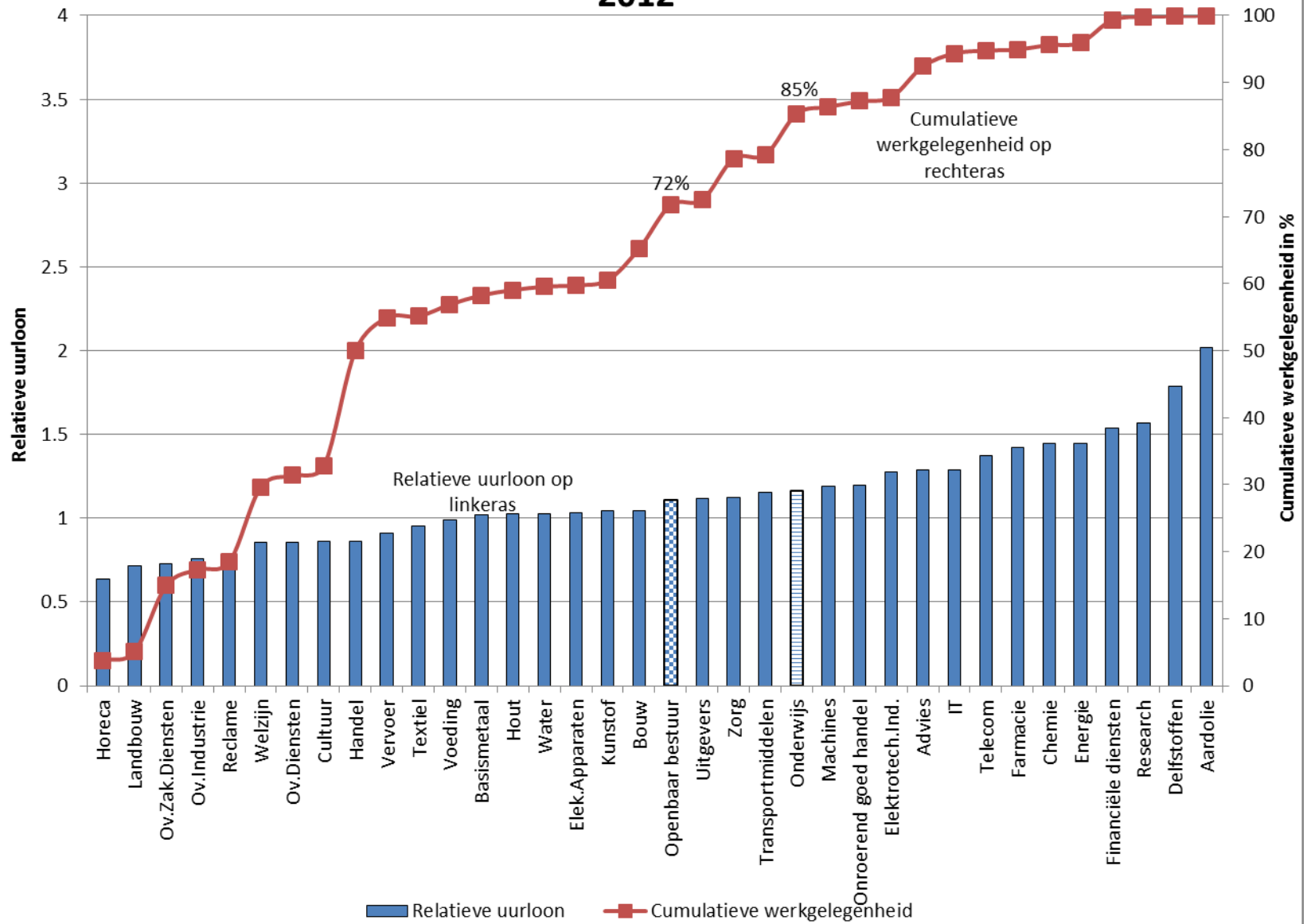
1. Relatieve beloning in onderwijs ten opzichte van andere sectoren
2. Rangorde van sectoren wat betreft beloning
3. Selectie van werknemers uit talentverdeling

Vergelijking CBS-gegevens over gemiddelde beloning werkgelegenheid in sectoren, 1969 en 2012

1969

2012

CAOP

Investeren in leraren en beter personeelsbeleid

- **Academisch geschoolde leraren niet perse beter door grote variatie in kwaliteit, wel duurder**
- **Bevoegde leraren zijn wel significant beter dan onbevoegde**

Investeren in leraren en beter personeelsbeleid

- **Evaluatie, coaching en instructie van leraren**
- **Professionele ruimte voor leraren**
- **Strategische personeels- en loopbaanplanning door scholen**
- **Rol schoolleider**

Instrumenten voor kwaliteitsverbetering leraren

- **Min of meer marktconforme beloning is randvoorwaarde en selectiemechanisme**
- **Directe selectie op kwaliteit bij lerarenopleiding**
- **Kwaliteitsverbetering lerarenopleidingen**
- **Alternatieve routes naar leraarschap om de onderwijsarbeidsmarkt opener te maken**
- **Anticipatie op tekorten door gebruik van lerarenprognoses**
- **Verbetering personeelsbeleid, incl. sterke rol schoolleider**
- **Concurrentie en transparantie van kwaliteit van scholen**